

EXERCIȚIILE DE CULTURĂ VOCALĂ- MIJLOC DE FORMARE A DEPRINDERILOR VOCALE LA ELEVI

HÎNCU Ionela, doctor în științe ale educației, cercetător științific

Centrul Educației Estetice „Lăstărel”

Rezumat. *Educația muzicală, alături de alte discipline de învățământ, contribuie eficient la realizarea educației estetice a elevilor. Astfel, cadrului didactic îi revine sarcina de a sistematiza conținutul, obiectivele, metodele cele mai eficiente, în așa fel, încât să îmbine sistematic și continuu acțiunea de cunoaștere a realității artistice. Așadar, cântul vocal-coral este o modalitate specifică a dialogului social-comunitar cu valențe culturale și estetice, care, integrat activităților culturale, individuale și colective, dă un suport intelectual și emoțional individului, determinându-l să comunice și să răspundă provocărilor.*

Cuvinte-cheie: *educație muzicală, deprinderi vocal-corale, exerciții, învățământ primar*

Abstract. *Music education, along with other educational subjects, contributes effectively to the achievement of students aesthetic education. Thus, it is up to the teacher to systematise the content, objectives and most effective methods in such a way as to systematically and continuously combine the action of knowledge of artistic reality. Vocal-choral singing is therefore a specific form of social-community dialogue with cultural and aesthetic values, which, integrated with individual and collective cultural activities, gives intellectual and emotional support to the individual, encouraging them to communicate and respond to challenges.*

Keywords: *musical education, vocal-choral skills, exercises, primary school*

Scopul de bază în formarea muzicalității la elevii claselor primare rămâne a fi educația estetică. La treapta primară, în cadrul lecțiilor de Educație muzicală, elevii fac cunoștință cu tezaurul muzicii naționale și universale, obțin cunoștințe în domeniul istoriei muzicii, studiază gramatica muzicală, însușind cunoștințe muzicale. Prin urmare, cercetările pedagogice realizate, demonstrează că există problema dezvoltării muzicalității la elevi, în special, prin intermediul cântului vocal-coral care necesită a fi rezolvată prin toate mijloacele posibile [2].

Așadar, cântul vocal-coral ca stare de empatie umană, reprezintă limbajul colectiv de exprimare vocală a celor mai profunde idei și sentimente ale armoniei social-umane, înserate în textul partiturii, deoarece, vocea umană este instrumentul prin care interpretul dă expresie muzicală trăirilor sale interioare, o modalitate artistică de comunicare transfigurată în imagini sonore a spiritualității umane. Având în vedere faptul că formarea deprinderilor vocal-corale este instrumentul colectiv, capabil să exprime mesajul comunicării artistice în toată plenitudinea forței sale expresive, devine și unul dintre obiectivele prioritare ale educației muzicale. De altfel, cântul vocal-coral exprimă dialogul social-comunitar cu valențe culturale și estetice, care, integrat în activitățile culturale, individuale și colective, dă un suport intelectual și emoțional elevului, determinându-l să comunice și să răspundă

provocărilor. Valențele educative ale artei vocal-corale pot fi potențate în cazul cunoașterii artistice, care pune în valoare actul de gândire și de trăire, ce se întrepătrund, interacționează și se completează. Orice activitate practică în cadrul disciplinei Educația muzicală, fie chiar și nesistematizată, contribuie la dezvoltarea deprinderilor vocale și a auzului muzical, însă, nu pe un timp îndelungat, căci dacă nu există un sistem de metode bine organizat, elevii repede își pierd aceste deprinderi. Așadar, pentru a forma deprinderi vocal-corale la elevi, profesorul va desfășura, în primul rând, o lecție interesantă, interactivă, dinamică și captivantă, în care va ține cont de un set de activități muzical-didactice, precum: audiția; cântul vocal-coral; interpretarea la pseudoinstrumente; caracterizarea muzicii; jocul muzical; creația elementară; scris-cititul muzical; însușirea cunoștințelor muzicale și despre muzică; mișcările muzical-ritmice etc. Astfel, metodica predării unui cântec este determinată de particularitățile psihologice și de vârstă ale elevilor, iar în perioada *prenotației*, cântecele se învață după auz, urmând o serie de etape:

- familiarizarea elevilor cu conținutul cântecului, prin strategii moderne, interactive, care să le suscite interesul pentru activitatea de învățare;
- anunțarea titlului/ autorilor;
- analiza cântecului, utilizând elemente de limbaj muzical accesibilizate: *caracterul melodiei, conținutul de idei/ sentimente, numărul de strofe, ș.a.*;
- preluarea interpretării – model, fie de către profesor, fie utilizând mijloace media, integral sau parțial;
- însușirea pe fragmente, apoi, integrală a cântecului [1;7].

Ajunși la concluzia că cântul vocal-coral este activitatea cea mai importantă pe care se sprijină întreaga educație muzicală a elevilor din ciclul primar, în literatura de specialitate, găsim un repertoriu foarte bogat de cântece, corespunzând criteriilor specifice (întinderea vocilor, tematica curriculumului școlar, gradul de dezvoltare muzicală a elevilor, vârsta și preocupările copilăriei etc.). Astfel, în Figura 1. sunt evidențiate obiectivele și mijloacele de formare a deprinderilor de cânt vocal-coral, necesare a fi urmărite în strânsa lor unitate, în cadrul lecției de Educație Muzicală, la treapta primară [5].

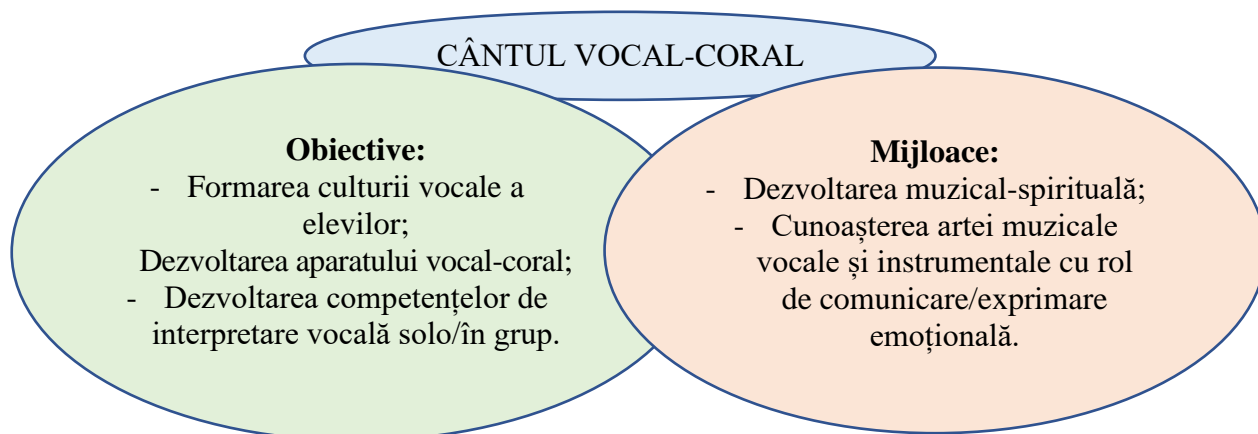

Figura 1. Formarea deprinderilor de cânt vocal-coral la treapta primară

Activitatea cântului vocal-coral este una dintre cele mai frecvent utilizate la lecțiile de Educație muzicală, la treapta primară, ne fiind un scop în sine, ci un mijloc de introducere a elevilor în marea și variata artă a muzicii. De asemenea, cântul vocal-coral este una din formele de bază în lucrul cu elevii mici și dispune de mari posibilități educaționale și educativ- muzicale. În acest sens, este important ca repertoriul muzical școlar să fie în raport direct, nu doar cu lecția de educație muzicală, ci să fie legat nemijlocit și de organizarea diferitelor activități în afara orelor și extrașcolare, cum ar fi: lecții-concert, povestiri despre muzică, serate tematice, victorine muzicale etc., care vor contribui calitativ la formarea și dezvoltarea deprinderilor vocale ale elevilor, Figura 2.

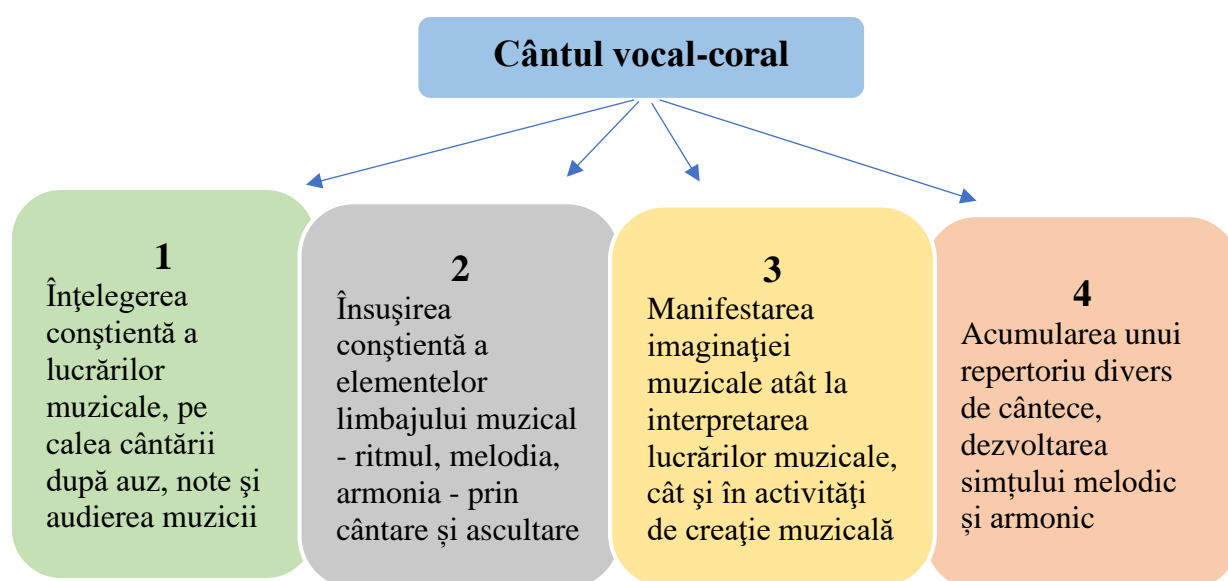

Figura 2. Rolul cântului vocal-coral în formarea și dezvoltarea deprinderilor vocale la elevi

În ceea ce privește educarea poziției vocale, se va ține cont de exercițiile de bază, recomandate pentru obținerea bune impostății (saltul de terță și cvintă la *legato*). Spre înlesnirea însușirii corecte a emisieii vocale, se recomandă diverse exerciții pentru antrenarea maxilarului inferior, a mușchilor labiali și linguali, a faringelui, organe care participă la formarea emiterii vocale, cât și la formarea vocalelor și consoanelor. Referitor la problema atacului sunetului, trebuie să menționăm că utilizarea tipului tare sau moale de atac depinde de caracterul, tempoul și dinamica lucrării. Obținerea unei emisii vocale bune se poate antrena prin intermediul unor exerciții speciale, cu vocale (a, o, u, i, e, ă, î) sau silabe (ma, ne, di, to...). De asemenea, se recomandă cu insistență ca sunetul emis cu vocala „a” și „e” să nu fie deschis, ci puțin rotunjit către „o” și „ă”, dar fără exagerare sau denaturarea cuvintelor [2;3]. Înainte de a parcurge studierea unui cântec, vom încălzi vocile elevilor și vom apela la exercițiile de cultură vocală - vocalizele, care urmăresc pregătirea aparatului vocal în vederea interpretării propriu-zise. Bazate pe tehnica impostăției corecte, cu plasarea sunetului în vălul palatin și susținerea coloanei sonore din diafragmă, exercițiile de cultură vocală duc la formarea senzațiilor și deprinderilor de cântare vocală corectă.

De aceea, în această situație se recomandă exerciții practice pentru susținerea diferitor fraze:

- de întindere (până la interval de sextă);
- de intensitate (de la p/mp până la mf/f și invers);
- de durată (fraze compuse din note întregi);
- de volum și țesătură diferită.

Astfel, exercițiile aplicate în formarea deprinderilor de cânt vocal-coral trebuie să fie senzoriale, să presupună gândire la nivelul de înțelegere al vârstei, printr-o abordare afectivă. De asemenea, formarea deprinderilor de cânt vocal-coral prin intermediul exercițiilor de cultură vocală trebuie să corespundă nivelului de studiu a elevilor, pentru a obține o tehnică vocală calitativă. De aceea, este necesar ca studiul vocal să înceapă cu vocalize simple, care nu vor duce la oboseală și vor avea scopul de încălzire, de întreținere și de dezvoltare a vocii. Așadar, cele mai semnificative exerciții de cultură vocală aplicate în cadrul lecțiilor de Educație muzicală la treapta primară, ce contribuie eficient la formarea și dezvoltarea deprinderilor vocale în cadrul activității de cânt vocal-coral, sunt:

- *exercițiile de intonație pe note lungi*, cu o emisie constantă a sunetelor în *non-vibrato*, precum și cântarea în *staccato* cu efect asupra antrenării coloanei sonore din diafragmă. Pentru realizarea unei impostății corecte este necesar ca poziția gurii în emisie să fie cu bolta palatină ridicată, maxilarul inferior relaxat, laringele deschis, iar limba așezată pe podeaua gurii, cu vârful limbii la rădăcina dinților maxilarului inferior. Proiecția corectă a coloanei sonore în bolta palatină dă omogenitate atât vocalelor cât și registrelor, asigurând o emisie concentrată a sunetului, bogată în armonice. Și totuși, emisia corectă a sunetelor, într-o manieră timbrala omogenă, individualizează sonoritatea specifică a fiecărei vocale printr-un plasament diferit al proiecției sale în bolta palatină. Prin urmare, acest tip de exerciții urmăresc pregătirea aparatului fonator pentru activitatea de cântare, dezvoltarea vocii, realizarea unei intonări juste, facilitarea însușirii cântecelor care urmează a fi învățate, exersarea capacităților de memorare muzicală. De asemenea, sunt eficiente și desenele melodico-ritmice bazate pe vocale cuplate cu anumite consoane;

- *exercițiile de dicție*, precum și vorbirea cântată, se realizează prin recitarea expresivă a unor texte din cântecele abordate, pentru a permite înțelegerea clară a mesajului poetic. De aceea, este importantă plasarea corectă a fiecărei consoane și susținerea coloanei sonore din diafragmă, pentru a oferi acuratețe și omogenitate intonației. O frazare bine realizată asigură fluentă și expresivitate discursului muzical;

- *exercițiile de respirație*, neapărat trebuie să conțină toate patru faze: inhalarea – rapidă, suspendarea, exalarea – controlată sau înceată și recuperarea, ce vor contribui la înțelegerea mecanismului de funcționare a cântatului pe coloana de aer. Aceste exerciții oferă culoare vocalelor, iar consistența lor în armonice va fi aceeași pe toată întinderea ambitusului, prin depășirea pragului vocal, întâlnit la trecerea spre registrele extreme [4;6].

Formarea deprinderilor vocale individuale și corale este un proces continuu și de durată, care pornește din momentul înțelegerii mecanismului până la asimilarea lui conștientă, prin formarea progresivă a senzațiilor și deprinderilor de tehnică vocală. Astfel, claritatea și forța expresivă de comunicare a cântării vocale capătă valențe multiple în interpretarea colectivă și corală.

Bibliografie

1. Bălan, G. Cum să ascultăm muzica. București: Humanitas, 1998, 132 p. ISBN 973-28-0831.
2. Briscan, Al., Coord. Cerghit, I. Perfecționarea lecției în școala modernă. București: E.D.P, 1983, p. 228.
3. Calos, S. Arta vocală și evoluția spirituală. Editura: Antet XX Press, București, 1994, 117 p.
4. Lamboley, D. Respiră corect și vei fi sănătos. Editura Teora, București, 2001, 130 p. ISBN 973-20-0693-5.
5. Moraru, E. Modalități de formare a culturii vocale la elevii de vârstă școlară mică [online], vizitat [17.01.22]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/31-34_25.pdf
6. Rusu, A. Tehnica și virtuozitatea solistică. Condiții necesare interpretării vocale. Media Musica 2006, 122 p. ISBN 973-8431-46-8.
7. Vasile, V. Metodica educației muzicale. București: Editura Muzicală, 2004, 423 p. ISBN 973-42-0375-4.